

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

rursus & quietatis tripartita dicit esse: una ad superos deos: altera ad manes: tercia ad homines pertinere: prima pietas: secunda sanctitas: tercia iusticia aut & quae nominatur. De proposito satis multa: deinceps de causis pauciora dicenda sunt. Pluraque enim sunt ei cum proposito communia. **Tria sunt genera causarum iudicij: deliberationis: laudationis:** quarum fines ipsi declarant quibus videntur locis sit. Nam iudicij finis est ius ex quo etiam nomen. Iuris autem partes tunc expositae quum & quietatis Deliberandi finis utilitas cuius sunt haec partes quae modo expositae rerum expetundarum. Laudationis finis honestas: de qua item est antedictum. Sed definite questiones a suis quoque locis quae si propriis instituuntur in accusatione defensionemque partitam in quibus existunt genera: ut accusator personam arguat facti: defensor aliquid opponat: aut non esse factum aut si sit factum: aliud eius facti nomen est: aut iure esse factum. Itaque aut inficialis: aut conjecturalis prima appellatur: diffinitiva altera: tercia quamvis moleustum nomen hoc sit: iuridicalis vocatur. Harum causarum propria argumenta ex his sumpta locis quos exposuimus in praeceptis oratoris explicata sunt. Refutatio autem accusacionis in qua est depulsio criminis gracie dicitur: latine appellatur status: in quo prima existit: quasi ad repugnandum congressa defensio. Atque etiam in deliberationibus & laudationibus uidem existunt status. Nam & negantur sepe futura quae ab aliquo in sententia dicta sunt fore. Si aut omnino fieri non possint: aut sine summa difficultate non possunt: in qua argumentatione status conjecturalis existit. At quum aliquid de honestate: utilitate: & quietate differitur: deinceps his rebus que his sunt contrarie incurunt status: aut iure aut nominis. Quod idem contingit in laudationibus. Nam aut negari potest id factum esse quod laudetur: aut non eo nomine afficiendum quo laudator afficerit: aut omnino non esse laudabile: quod non recte non iure factum sit: quibus omnibus generibus usus est nimis prudenter. **C**esar contra Catonem meum. Sed quae ex statu contentio efficit ea gracie vo cant: mibi placet id: quoniam quidem ad te scribo qua de re agitur vocari. Quibus autem hoc quia de re agitur continetur ea continentia vocantur: quasi firmamenta defensionis: quibus sublati defensio nulla sit. Sed quoniam lege firmius in controversiis disceptandis esse nihil debet: danda est opera ut legem adiutricem & testem adibeamus. In qua re alii status existunt noui qui appellatur legitimae disceptationes. Tu enim defendes non id legem dicere: quod aduersarius velit. Id autem contingit quod scriptum ambiguum est: aut duae differentes sententie accipi possunt. Tum opponitur scripto voluntas scriptoris: ut queratur: verba ne plorantur valere debeant. Tu legi lex contraria afferis. Ita sunt tria genera quae controversia in omni scripto facere possunt: ambiguum: discrepantia scripti & voluntatis scriptura contraria. Ia hoc perspicuum est non magis in legibus quam in testamentis: in stipulationibus: in reliquis quae ex scripto agunt posse controversias easde existere horum tractationes in aliis libris explicantur. Nec soli perpetuae actiones: sed etiam partes orationis iisdem locis adiuvantur: partim propriis: partim communibus ut in principiis quibus ut beneficii: ut dociles: ut attenti sint qui audiant efficiendu est propriis locis. Itaque narratioes ut ad suos fines spectet: i. ut plane sint: ut breues & euidentes: ut credibilis: ut morates: ut cum dignitate: quae quaque in tota oratione esse debeat: magis tamen sunt propria narrati. Que aut sequitur narrationem: fides: ea quoniam persuadendo efficitur: qui ad persuadendum loci maxime valeant dictum est in his: in quibus de omni ratione diximus discendi: Peroratio autem & alia quædam habebat: & maxime amplificatione. Cuius effectus hic debet esse: ut aut perturbentur animi: aut tranquillentur: & si ita iam effecti sunt ante ut augeat eos motus aut sedet oratio. Huic generi in quo & misericordia & iracundia & odio & inuidia: & ceteræ animi affectiones perturbant: precepta suppeditant alius libris quos poteris mecum legere quoniam vololes. Ad id autem quod te velles senseris cumulate satisfactum esse debet voluntati tui. Nane preterire aliquid quod ad argumentum tuum in omni ratione reperiendu pertineret: pluraque a te desiderata erat: sum complexus: feci: quod sapientiales venditores solent: ut quæc funditue viderint: ratis: casis: receptis: cedant tamquam aliquid emptori quod ornandi causa apte & loco suo positum esse videatur: Sicut tibi nos ad id quod quasi mancipio dare debuimus: ornamenta quædam voluimus non debita accedere.

Marci Tullii Ciceronis Topica finit.

Marci Tullii Ciceronit Partitionum liber Ciceronis cum Cicerone filio: Dialogos.
TVIDEO mihi pater latine ex te audire ea: que mibi tu de ratione dicendi gracie tradidisti. Si modo tibi est oculum & si vis. **M**. an est mibi Cicero quod ego malum quod te quod doctissimum est. **O**tium autem primum est & summum: quoniam aliquando Roma exerciti potest data est: deinde ista tua studia maximis occupationibus meis anteferrem libenter. **C**. vis ne igitur ut tu me gracie soles ordine interrogare sic ego te vicissim eisdem de rebus latine interrogem. **M** sane si placet. **S**ic enim & ego te meminisse intelligam quae accepisti: & tu ordine audies quae requires. **C**quot in partes distribuenda est omnis doctrina dicendi. **M**. In tres. **C**. cedo quas. **M**. Primum in ipsam vim oratoris: deinde in orationem: tum in questionem. **C**. In quo est ipsa vis. **M**. In rebus & verbis. Sed & res & verba inuenienda sunt & collocanda. Proprie autem in rebus inuenire: in verbis eloqui dicuntur. Collocare autem & si est commune: tamen ad inueniendum refertur vox: motus: vultus atque omnis actio eloquendi comes est: earumque omnium rerum custos est memoria. **C**. Quid orationis: quot sunt partes. **M**. Quatuor: earum duas valent ad rem docendam: narratio & confirmatio: ad impellen dos animos duas: principium & peroratio. **C**. Quid questionis: quasnam habet partes. **M**. Infinita quae consultationem appello: & definitam: quam controversiam nomino.

Causarum gena

doctissimi ptes.

ptes orationis.